

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDANY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Felélés főszerkesztő: Dr Komlósy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM

INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Liberális blokk

A szabadkőmives páholyok csillagos lovagjai elérkezettnek látták az időt arra, hogy újból megkezdjék szomorú emlékü működésüket. Nem ugyan a páholyok titokzatos mélységében, ahol bizonyára legjobban szeretnék, hanem a körülményekhez viszonyítva legmegfelelőbb keretek között: a liberális közpönyege alatt. A fővárosban már bontogatja zászlaját a lelkek megfertőzésében, s a hazamegrontásában kiváló érdemeket szerzett társaság, s legelső megállóhelyéül az országgyűlési választásokat tűzte ki magának. Semmi kétségünk benne, hogy a régi eszközökkel régi eredményt tudna produkálni ez a kétes multu homogén elemekből álló szövetkezet, mely liberális blokk név alatt felvonultatni szándékozik a zsidóságot, a nemzetközi szociáldemokrata munkásságot, s a kirakati keresztyénekkal ékesített demokrata pártot, — ha törekvéseivel szemben ott nem találná a józan elméjű, tisztalátású keresztyén magyarság szilárd phalanxát: a keresztyén blokkot. És ráadásul a tántorithatatlan, hozzáférhetetlen becsületés fegyvertársát: a keresztyén sajtót. Ezeknek az éberségén és lelkiismeretességén meg fog törni a liberális blokk minden mesterkedése, minden arra irányuló törekvése, hogy a jóhiszemű, gyanutlan magyar népet a liberális munkássággal ismét hatalmába kerítse.

Résen leszünk, hogy Kossuth Lajos és Széchenyi István valóban nemes liberális magyarságát ne használhassák cégerül sötét terveik megvalósításában a páholyok megnevezeti és csillag alatt szereplő vitézei s ne folytathassák többé szabadon azt a ravaszul kieszt, láthatatlan köntösbe burkolt ördögi munkát, mely a keresztyén magyarságot nemrég az évszázados hagyományában és apáktól öröklött hitében ingatta meg s juttatta jelenlegi nyomoruságának rettenetes mélységébe. Résen leszünk, hogy a titokzatos egyéni céljaik és csiklandozón legyezgetett személyes hiúságaik ki-elégítése céljából fölkinálkozott kirakati keresztyének, a szánalomraméltó gyászmagyarok ne férközhessenek közel gyanutlanul az őszinteséghez szokott becsületes magyar nép lelkéhez és ne használhassák fel őt annak a pokoli tervnek, mely kis híján új Judaeát csinált az ezeréves keresztyén Magyarországból.

A liberális blokk cégére alatt összegyűlt nemzetközi maffia nem fog ismét sikerrel operálni Magyarországon. Az a hitét, hazáját szerető, becületes magyar ember, akinek lelkét nem rontották meg az elmúlt évtizedek talmudi erkölcsi, akit nem köteleztek el anyagi eszközökkel maguknak a páholyok sötétlelkű fauszt-

jai, az már szívvel-lélekkel odacsatlakozott a keresztyén magyarság hatalmas táborához: a kigazda vagy a keresztyén egyesülés párijához. Annak a magyar embernek nem kell már a liberális köntösbe bújtatott nemzetközi zsidótársaság. Aki pedig tudhatna és mégsem tud, lát-

hatna és mégsem lát, odaszegődik hozzájuk a faltörő kos szerepére, azért igazán nem kár, ha ott van.

Legalább együtt vannak mind, akik együvé tartoznak s a józan magyarság elrettentő példa gyanánt maga előtt láthatja őket állandóan!

Kormányzói átirat a nemzetgyűlés megnyitásáról

A Ház első ülése

Budapest, február 17. (Nemz. St. Irod. jel.) A nemzetgyűlés mai ülését fél 12 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Jelenti, hogy a miniszterelnök kíván szólni.

Teleki Pál gróf: Tisztelt Nemzetgyűlés! A Kormányzótól átirat érkezett, kérem annak átvételét és felolvasását!

Babóky Jenő jegyző olvassa: — „Magyarország nemzetgyűlésének kormányzói üdvözlétem. Tisztelt Nemzetgyűlés! A magyar kir. miniszterium előterjesztésére a nemzetgyűlés második ülészakát a mai nap-

pal megnyitom. Isten áldása kísérje a nemzetgyűlés munkáját. Budapest, febr. 16. Horthy Miklós s. k. Teleki Pál s. k.

Rakovszky István elnök: A Kormányzói átirata tudomásul vétetik és megőrzés végett az Országos Levéltárba helyeztetik. Javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülését holnap, pénteken 10 órakor tartsa s napirendén a két alelnöki, 7 jegyzői és házmagyi tisztségekre való választás szerepeljen. A javaslat-hoz a nemzetgyűlés hozzájárul s ezzel az ülés véget ért.

Vádirat Friedrich István ellen

Az ügyészség gyilkosságra való felbujtással vádolja

Budapest, febr. 17. (Nemz. St. tel. jel.) Az ügyészség gyilkosságra való felbujtás miatt vádiratot adott be Friedrich István ellen. Nyolcvan gépirásos oldalon sorolja fel a vádirat azokat az okokat, amelyek alapján vádat kellett emelnie ellene.

Miután a volt miniszterelnök előzőleg kijelentette, hogy ha vádiratot adnak be ellene,

nem emel kifogásokat, remélhető, hogy mielőbb sor fog kerülni az ügy tárgyalására.

Friedrich István a következőket mondotta:

— A vádirat ellen nem adok be kifogásokat, hogy mennél hamarabb nyilvános tárgyalásra kerüljön a dolog és bebizonyíthassam teljes ártatlanságomat.

Megalakult a judeo-liberális blokk

A nem-keresztyén Magyarországgal harcolók klikkje

Budapest, febr. 17. A tárgyalások, amelyek a liberális blokk alakítását célozták, eredményre vezettek. A blokkban a nemzetgyűlésen kívül állók és a szociáldemokraták is részt vesznek. A polgári és munkás szövettség — ez a blokk címe — programját holnap már nyilvánosságra hozzák. Az új liberális blokkban ez a hat csoport vesz részt: 1. a nemzetgyűlés demokrata pártja, 2. a liberális és radikális érzelmi képviselők, 3. Giesswein Sándor és táborá, 4. a régi függetlenségi párt és radikálisok, 5. Baltazárék, 6. a szociáldemokraták.

Az előkészítő tárgyaláson a demokraták

részéről Sándor Pál és Bárczy István a liberális képviselők közül Kerekes Mihály, a függetlenségiak közül Batthyányi Tivadar és Abraham Dezső, valamint Fenyő Miksa, Baltazárék részéről Haypál Benő ref. lelkész, a szociáldemokraták közül Farkas István, Miakits Perec és Vanczák János vettek részt.

A liberális blokk a demokrata és haladó Magyarországgal akar harcolni, ami alatt természetesen a nem-keresztyén Magyarországot kell érteni. Bárczy István erre vonatkozólag kijelentette, hogy a tárgyalások befejeződtek s pénteken vagy szombaton nyilvánosságra hozzák programjukat.

hadimilliók váltsága

Budapest, febr. 17. Abban a törvényjavaslatban, amelyet Hegedüs Loránt pénzügyminiszter az ingó vagyón válságról a nemzetgyűlés szombati ülésén fog benyújtani, van egy rendelkezés, amely kimondja, hogy a háboru alatt szerzett vagyonok nagy vagyónválságot fognak fizetni. A háboru alatt szerzett nagy vagyonok válságról külön, önálló törvény fog intézkedni, amit később fog a nemzetgyűlésen benyújtani a pénzügyminiszter

Budapest febr. 17. Hegedüs Loránt pénzügyminiszter Ereky Károlynak, aki Kaposvárott megtámadta beszédében, Kaposvárott fog válaszolni, ahová személyesen elmegy s egyúttal megvizsgálja az ottani visszaélések híreit . . .

Ujabb hírek a belügyminiszter lemondásáról

Budapest, febr. 17. A tegnapi minisztertanácson elvi eltérés merült fel Belitska Sándor honvédelmi és Ferdinándy Gyula belügyminiszter között a csendőrség szervezésének hatásköre ügyében.

A minisztertanács hivatalosan e kérdésben még nem határozott. Hír szerint Ferdinándy rugaszkodik álláspontjához.

A nemzetgyűlés folyosóján élénken tárgyalták a Ferdinándy és Belitska miniszterek közötti ellentéteket és Ferdinándy lemondásának híreit. Hírszerint Ferdinándy utódjául Góál Gáspár, gróf Széchenyi Viktor, gróf Bethlen István és Fáy Gyula lenne kombinációban. A legkomolyabb jelölt Bethlen István gróf.

A kivándorlók sorsa Amerikában

Pillangót kerget, aki utrakél

— Levél Argentínából —

Bécs, febr. 17. (Nemz. St. tel. jel.)
Az osztrák kormány által felállított állami kivándorlókat tudósító iroda a napokban kezdte meg működését és ez alkalomból a következő kommunikációt boesájtotta ki:

— A tengerentúli országokban, különösen Észak-Amerikában és Argentínában olyan mozgalom indult meg nemrégben, amelynek éle a tömeges bevándorlás ellen irányul. Néhány héttel ezelőtt nemcsak Argentínának, de az egész Dél-Amerikának is legelőkelőbb lapjában, a „Prensa”-ban szenvedélyes hangú cikk jelent meg a bevándorlás kérdésében és határozottan ellene foglalt állást. — A cikkíró utal Johanson északamerikai szenátorra ismertetés törvényjavaslatára, mely szerint Amerika a bevándorlást legelőbb is egy esztendőre tiltsa meg, s hozzá teszi a cikk a javaslatához, hogy ugyanazok az indokok, amelyek a szenátor törvényjavaslatára felhoz. érvényesek Argentínára is és szó sem lehet egyenlőre az odairányuló bevándorlásról, hanem inkább annak teljes betiltásáról.

A tudakozódó iroda nemrégiben levelet kapott Argentínából, mely többek között ezeket mondja:

— Senkise ringassa magát abban az illúzióban és ne higgye azt, hogy Argentínában örülnek annak, hogy a központi államoknak anyagiakban szűkölködő bevándorlói ideérkeznek. Mindazonáltal nem tiltakoznak a bevándorló ipari és földmunkások nagy tömege ellen főleg azért, mert a jövedelmeket olcsó bérrel lassan a benschülöttek helyeire alkalmazzák, minthogy azok bér övetelése már 1-1/2-szereséggel lehetetlenek. Mindezekhez hozzájárulnak a hatalmas méretű és sokszor hónapokig tartó sztrájkok, amelyeket neveltséges kicsinységek miatt folytattak a benschülött munkások. S mivel az ország főleg földművelésből és állattenyésztésből él, s még máig sincs számottevő ipara, az ipari munkások szempontjából csak nagyon korlátozott mértékben felvevőképes. Ez a magyarázata annak, hogy miért nem törekszik Argentina arra, miszerint a bevándorlási hullámot maga felé irányítsa. De ezenkívül ezt támasolja neki az a körülmény is, hogy jelenleg olyan üzleti pangás uralkodik az országban, amely erősen érezhető az ipari világban is... Pillangó után fut az, aki vándorbotot vesz kezébe...

Pittsburgh, jan. 28. A Magyar Híradó írja:

— Megdöbbenő kimutatást tett most közzé a washingtoni statisztikai hivatal. Meg-

tudjuk ebből a jelentésből, hogy az Egyesült Államokban jelenleg három és fél millió a munkanélküliek száma. Ez a szám természetesen nem foglalja magában azokat a munkásokat, akik hetenkint pár napot dolgoznak s így legalább a pusztá megélhetés költségeit valahogy mégis elő tudják teremteni, az erősen leszállított munkabérek dacára is.

Hogy ez a szám mit jelent, megtudjuk abból az adatból, hogy ma több mint egyharmadrésze nem dolgozik annak a munkásseregnek, amely egy esztendővel ezelőtt teljes időt dolgozott. Vagyis a tavaly dolgozó kilenc és fél millió munkás közül minden három emberből egy teljesen kereset nélkül van.

Vannak, akik azt mondják, hogy még ez a szám sem mutatja a munkátlank igazi számát, mert szerintük a nem dolgozó emberek száma sokkal nagyobb három és fél milliónál. Ma negyven százalékkal kevesebb ember dolgozik mint egy esztendővel ezelőtt.

Az összes államok között Michigan állam munkásai érzik legkeservesebben a hirtelesen megváltozott viszonyokat, ahol minden tíz munkás közül alig dolgozik kettő, utána mindjárt Ohio, és Indiana következnek, 50 százaléknál munkacsökkenéssel, úgyhogy tíz ember közül csak öt dolgozik ezekben az államokban. Ezután jön Illinois 44 százalékkal csökkenéssel, utána Connecticut 36 százalékkal, azután Massachusetts 32, New-York 28 és New Jersey 22 százalékkal. Mint látjuk, Pennsylvania nincsen benne ebben a szomorú listában s így az állapotok nem olyan nehezek itt, mint a többi nagy ipari államokban.

A statisztikai hivatal 182 nagy város munkásviszonyait tette pontos vizsgálat tárgyává. Szám szerint az elbocsátott munkások tekintetében Newyork vezet, ahol több mint 234 ezer embert küldtek el, Detroitban 160 160 ezret, Clevelandban 91 ezret, Chicagóban 86 ezret, Philadelphian 70 ezret, Newarkban 41 ezret, Baltimoreban 40 ezret, Bostonban 25 ezret, Milwaukeeban 25 ezret, Kansas Cityben 21 ezret, San-Franciscóban 13 ezret.

Pittsburgh ezek között is aránylag szerencsés, mert itt mindössze 12 ezer 500 munkást boesátottak el bizonytalan időre.

Az ugynevezett középnagyvidéken Toledo vezet 29 ezer elbocsátott munkással.

Akronban 20 ezer, Daytonban 24 ezer, Columbusban 13 ezer, Youngstownban 9 ezer, Lorainban 6 ezer az elbocsátottak száma. A déli államokban a helyzet aránylag könnyebb, mert az elbocsátottak száma aránylag is jóval kisebb, mint a többi államokban.

Váratlan milliók

Irta: Reitz János.

Köztudomású, hogy Debrecen város közellátási hivatala közgyűlési határozat alapján felszámol. Az ezen célra kiküldött felszámoló bizottság zajtalanul, csendesen végzi nehéz munkáját már hónapok óta és előreláthatólag 4-5 hét múlva munkájával készen lesz. — A már most is nagyjában megállapítható anyagi eredmény minden vérmes reményt messze túl fog szárnyalni. Nyolc millió korona körül lesz az a haszon, melyet a felszámoló bizottság a városnak át fog adni. Horribilis összeg, még a mai viszonyok között is.

Lehetett róla vitázni a múltban, helyes szocialis politika volt-e, a fogyasztók, a védtelen, hatósági ellátásra utalt fogyasztók terhére ilyen, elismerjük gyönyörű pénzügyi eredményt kicsiholni. Nem lett volna-e igazságosabb hogy ezekben az elmúlt nehéz esztendőben leginkább kizsákmányolt fogyasztók amugy is elviselhetetlen terheit könnyítettük volna meg azzal a nyolc millióval? Másfelől azonban kétségtelen és a tárgyilagosság ezt nem hallgathatja el, hogy ez a nagy summa fillérenként, koronánként gyűlt össze és rendkívüli óvatossággal kellett arra vigyázni, nehogy a házipénztár megterheltebbé a közelítés miatt. — Ezen azonban már túl vagyunk. Ma már itt áll ellőttünk a hatalmas eredmény és azok a tizezrek, kiknek sok-sok filléréből és koronáiból

gyűlt össze ez a nagy összeg, teljes joggal kérdezhetik, mi lesz ezzel a nagy tőkével?

Egy kétségtelen. Ezek a milliók a fogyasztók pénzéből teremtődtek meg, ezeknek a millióknak csak az lehet egyedül igazságos rendeltetésük hogy olyan intézménynek képezék alapját, melyek a fogyasztók anyagi, gazdasági vagy kulturális előnyeiket tudják állandóan és hathatósan szolgálni. Ma talán még nem aktuális, hogy már lándzsát törjünk akár a községi takarékpénztár, akár a vásárcsarnok, akár valamely kulturális intézmény érdekében, melyeknek hosszú évtizedekre szóló talapzatát megingathatlanul biztosítsák ezek a milliók, hogy azokból áldás fakadjon ne csak reánk, de még unokáinkra is.

De elvitázhatatlan, hogy semmi szín alatt és semmi körülmények között ennek az összegnek nem lehet rendeltetése, hogy vele kitározza a város pénzügyi politikáját, melynek helyességéről, vagy helyt nem állóságáról ma nem akarunk vitázni, hogy ma ezt a rést dugjuk be egy két millióval, holnap azt a tartozást egyenlítsük ki százezrekkel, melyet már akkor kellett volna rendezni, mielőtt még közellátási hivatal volt. Mert így, egy-kettőre megállíthatja mindenki, akit ez a dolog érdekel, rövidesen úgy elillan ez a nyolc millió, mint a füst.

Nevezük meg a gyermeket a saját nevében. Meg nem engedhető, hogy ezzel az összeggel azoknak terhein könnyítsunk, kiknek

semmi, vagy nagyon kis részük van, hogy ez az összeg összegyűlt. Kétségtelen, hogy a magas pótdó nem valami ideális állapot. De akkor igazán nem kell Wekerlének, sem Hegedüs Lórántnak lenni, hogy a magas pótdót a más rendeltetésre szánt milliókkal szállítom alá. Nem azért fizette meg drágábban a kenyérlisztet, a burgonyát, a zsirnakvalót stb. a keserves hat esztendő mártiralakja, a hatósági ellátásra utalt fogyasztó, hogy Kiss-Nagy Bálint uramnak a Kösülyön vagy Ebesen a pótdója kisebb legyen.

Nem! igen tisztelt uraim, helyi wekerléink és hegedüs lórántjaink! Tessék azt a magas városi pótdót helyes, okos, céltudatos pénzügyi politikával leszállítani, de ahhoz igazán nem kell sem államszámviteltani vizsga, de még kereskedelmi érettségi sem, egyszerűen birtokba venni a keserves nélkülözések forrásaiból naggyá nőtt milliókat, holott kezdetől fogva a közelítés révén előállott nyereségnek rendeltetése minden illetékes tővező előtt, számtalanszor leszögeztem, egészen más volt.

Jól tudjuk, hogy a Molochnak nagy gyomra van és így rettenetesen sokat tud megemészteni. Ugy sejtjük, hogy ezzel a nyolc millióval se tudna elrontani feneketlen mélységű bendőjét. De hogy a köznyomoruság milliónyi filléréivel tömjük meg a falánk tömlőt, az talán mégis több volna a soknál.

A köznyomoruság filléréiből összegyűlt milliók csak a közjólétet szolgálhatják és mindenképpen, kinek ezen ügyben beleszólása lesz, a legjobb intenciókkal arra kérünk, ne engedje ezt a nyolc milliót könnyű gesztussal, mondjuk ki magyarul, elherdálni.

Mi résen leszünk!

Résen leszünk!

A „Hajdúföld” múlt évi december hó 11-i számában rámutattam arra, hogy a „Debreceni Köztisztviselők Jóléti Szövetkezete” igazgatóságának — ennek a szabadkőműves társaságnak — tagjai miként mily ártatlanuak látszó trükkkel óhajtanának a „Magyar Köztisztviselők F. T. és É. Szövetkezete” igazgatóságában elhelyezkedni. Mélyes hallgatás volt reá a válasz a nyilvánosság előtt: a kulisszák mögött azonban suis artibus annál erősebben dolgoztak. Ugyanazon napon a debreceni kir. törvényszékhez, mint kereskedelmi bírósághoz intézett beadványában bejelenti a „P. K. J. Szövetkezet”-nek igazgatósága, hogy az igazgatóság három tagját töröltetni és helyettük három más urnak — nomina sunt odiosa — igazgatósági tagokul való bejegyztetését kéri. A törvényszéknek ez ügyben december hó 20-án V. t. (836) 915—1920. sz. a. kelt végzésével ez meg is történt.

Előkészítése ez annak, amit látó szemmel megláttam, annak t. i., hogy ezek az urak, akik közül az egyik a „Kiskereskedők Fűszerkereskedelmi R. Társasága” felügyelő-bizottságának is elnöke, elkészítse azt a hidat, amelyen akadálytalanul bevonulhatnak a „jóléti” szövetkezet szabadkőműves igazgatóságának tagjai a fogyasztási szövetkezet igazgatóságába, hogy a nagy hivatást betöltendő intézményt a maguk „humanitarius” és „philantropikus” eszményei szerint a maguk képére formálják.

Uraim! Önök gazda nélkül csinálnak számadást; Önök nem fogják terveiket keresztül vinni, mert azt, hogy kik legyenek a „Magyar Köztisztviselők F. T. és É. Szövetkezete” igazgatóságának tagjai, nem önök, hanem mi a köztisztviselők, akiknek bőrön akarnak önök vásárt csinálni, fogjuk eldönteni. S. E.

Meghalt Kuropatkin tábornok 72 éves korában, Moszkvában. A Japán elleni háborúban az összes orosz hadak fővezére volt, s a mukdeni döntő ütközet elvesztését az ő hibájául rójják fel. A világháborúban mint az északi front parancsnoka, a mazuri tavaknál szenvedett nagy vereséget Hindenburggal szemben.

Esnek a husarak a budapesti piacon, mert a közönség már nem képes megfizetni a fantasztikus magas árakat. A pénteki sertésfelhajtásnak csak ötödresze kelt el. A tojás is lényegesen olcsóbb lett, a nagy kínálat folytán.

NAPI HIREK

Rehabilitációról

Árvájkol a judeo-liberál sajtó-gnóm és újból tájékozó nyúlás szájjal ront neki a „kurzus sajtó”-nak, amely a város minden közéleti nagyságát végig rágalmozta. Csak épen, hogy a szíve vágyát nem fröcsögi szét hitsorsosait közt a hézagpótló sajtó-bacillus: el kellene hallgattatni a rágalmozó kurzus-sajtót! De bizonyára hamarosan kirukkolna ezzel is, hisz rettenetesen dühöng Csonkamagyarországon a fehér terror! Várjuk a kis piszkos további működését. Addig azonban megsegjük neki, hogy ez az ártalmas „kurzus-sajtó” bizony a jövőben is meg fog „rágalmozni” minden hitványságot, amit a magyar haza, a magyar nemzet és a magyar társadalom ellen követnek el azok a „közéleti nagyságok”. Meg fog „rágalmozni” ilyeneket még akkor is, ha biztosan tudja, hogy a „kiváló” férfiak fehérre fogják magukat mosni a törvény előtt, melynek hézagain át, ahogy a szomorú tapasztalat bizonyítja, nem is olyan nehéz előkelő gesztussal keresztül csuszni. Megsegjük neki, hogy szégyenletes rehabilitáció biz az, amikor csak azért nem bűnhődik valaki mert a corpus jurisban nincs megfelelő paragrafus bűnére. Szégyenletes rehabilitáció az, amelynél a törvény hézagossága, vagy a megbocsátás keresztényi gondolata a döntő tényező... Megsegjük azt is a toporzékoló, rehabilitáló sajtó-áraléknak, hogy a keresztény magyar társadalom erkölcsi érzéke és igazságszeretete egy parányit sem rehabilitálta azokat a felmentett közéleti nagyságokat. A keresztény társadalom itélőszéke bizony örök időkre elmarasztalta őket...

— **Elismerés dr. Miszti Károlynak.** A városi tanács csütörtöki ülésén Zöld József ú. tanácsnok szövegét, hogy dr. Miszti Károly városi alügyész hetek óta egyedül viszi a város

peres ügyeit és megfeszített szorgalommal igyekezik hivatásának eleget tenni, miért is azt ajánlja, hogy a tanács kellőképpen honorálja dr. Miszti Károly munkásságát. A tanács egyhangulag magáévá tette a javaslatot és a polgármester tanulmány tárgyává teszi az ügyet, hogy hogyan és mily alakban fejezze ki a tanács elismerését az alügyésznek.

— **A város cseh-szlovák fája.** A város, mint ismeretes, rekompenzációs üzletet kötött egy cseh-szlovák céggel, amelytől tengeriért fát kap. A cég megkezdte a fa szállítását s eddig 46 vagon fát szállított már le. Mindenestre sokat segít a cseh-szlovák fa Debrecen város fahiányán.

— **Uj iparendéylek.** A városi tanács csütörtökön tartott ülésén a következő iparendéyleket adta ki: Liberman József és Géza könyvkötőipar 200, Bagdi László, Barta Antal bérkocsis ipar 500—500, Vertheimer Herman órásipar 500, Vetési Károly élelmiszer keresk. 100, Oláh János bádogos ipar 100, Fedák Lajosné zibárus 200, Borsos József cipészipar 100, Fejes József cipőfelsőrész készítő ipar 300, Szöllősi Jenő zibárus 200, Nagy József asztalos ipar 300, Oláh György cipész ipar 300, Mészáros József vízvezetési szerelő 300, Kövesi Károly fűszer és esemege kereskedés 1000 korona adó ellenében.

— **Megállapították a villanytelepi hullakiletét.** A rendőrség széleskörű nyomozást indított a villanytelepi szénrakáson holtan talált férfi kileté után és megállapította, hogy az illető Tóth Imre 43 éves, orosházi születésű földműves, aki csak a múlt év végén jött Debrecenbe cseh megszállott területről, s itt Birinyi Károly Veres utca 18. szám alatti gazdálkodó szolgálatában volt január 18-ig. Szolgálati helyét akkor elhagyta, s azóta munka nélkül csavargott. Nincs kizárva, hogy lakás hiányában melegezni ment a villanytelep mellett elterülő gőzölög szénrakáshoz, melynek párája aztán halálát okozta Tóth Imrének.

Szabadlára helyezték a nagytemplomi merénylet gyanúsítottját

A nagytemplomi gyalázatos merénylet ügye újabb fordulathoz ért. A vádtanács ugyanis K. Gy. gazdaszt, akit a vizsgálóbíró letartóztatásba helyezett, szabadlára helyezte, mivel egyetlenegy olyan bizonyíték sem merült fel ellene, ami letartóztatását indokolta tette volna.

Freinszberger Jenő vizsgálóbíró tegnap kihallgatta K. Gy.-t. A kihallgatás után kihirdette a vizsgálati fogságot elrendelő végzést. K. Gy. védője, dr. Kovács Ferenc ügyvéd útján felfolyamodást jelentett be a vádtanácsához a végzés ellen.

A vádtanács ma foglalkozott ezzel az ügyvel. Elnök Nagy Kálmán táblabíró, tanácselnök volt, előadó Harsányi Lajos bíró. A védelem több tanut vonultatott fel. A tanúk gazdaszok voltak, akik egybehangzóan bizonyították, hogy K. Gy. a kritikus éjszakát, január

21—22-ére virradó éjjelt Pallagon, a Gazdasági Akadémián töltötte, így K. Gy.-nek alibije tökéletesen bizonyítva volt. A vádtanács ennek alapján K. Gy. azonnali szabadlára helyezését rendelte el. A vádtanács indoklásában kifejti, hogy a vizsgálóbíró az írásszakértő, dr. Gulyás István tanár véleménye alapján rendelte el a vizsgálati fogságot.

Mikor írják alá az orosz-lengyel békét?

További tárgyalások Rigában

Bécs, febr. 16. — Azt a párisi jelentést, mely az orosz-lengyel békeszerződés küszöbén álló perfektuálásáról számol be, a berlini távirati irodának egy rigai telefonjelentése valótannak mondja. Az aláírásról terjesztett hírnéhány nappal, vagy héttel is korainak bizonyult, mert Rigában még mindig folynak a tárgyalások és dr. Steczkowszki lengyel pénzügyminiszter csak tegnap utazott Varsóból Rigába, hogy a békeszerződés befejezésének útjában álló pénzügyi és gazdasági nehézségek elhárítását elősegítse. Ilyképen teljes bizonyossággal lehet arra számítani, hogy a rigai szerződés aláírása a legrövidebb idő alatt megtörténik, mert úgy Moszkvában, mint Rigában nagy érdekek fűződnek a mielőbbi békedállapothoz. A bolsevista csapatoknak a lengyel-román határok különböző szakaszain való összevonása esetleg azt a célt szolgálják, hogy a győzőkre nyomást gyakoroljanak egy gyors és előnyös békeszerződés megkötésére vonatkozólag. Bajos ugyanis elfogadni azt a feltevést, hogy a moszkvai intéző körök Szovjet-Oroszország vigasztalan belpolitikai viszonyai mellett Len-

gyország, vagy Románia ellen irányuló támadó háborúra gondolnának. De különben formális béketárgyalások vannak készülöben Románia és a szovjet-kormány között is, amelyeket a román kormány beleegyezése folytán Revalban fognak lefolytatni, s amelyeken a besszarabiai kérdés, s a bolsevikiek kezében levő román aranykészletek sorsa lesznek az ugró-pontok.

A szovjet-kormány egyébként a vilnai-kérdésben sem használ többé háborus hangokat és nem titkolja elégedetlenségét a népszavazási területnek antant-csapatok által való megszállása miatt. De ezt is inkább csak azért teszi, mert az angol és francia csapatoktól Szovjet-Oroszországot félti. A politikai helyzet kiélekedése a Keleten, valamint a rigai béketárgyalások esetleges meghiusulása a vilnai kérdést aligha feszélyezik többé, mert a litván kormány a megoldást az antant-hatalmak vezetésére alatt folytatandó tárgyalásokra bízta. Ennek következtében az az egyezség, amelyen most dolgoznak Párisban, a vilnai kérdésnek végleges megoldását fogja jelenteni...

— **A város hidmérlege.** A városnak két darab hidmérlege van a külső vásártéren. Rengeteg a panasz, hogy az egyik mázsa el van romolva és emiatt a kisemberek százainak órák hosszat kell várakozniuk, míg a sor roájk kerül. A városi tanács csütörtöki ülésén szóba került a dolog és a tanács elhatározta, hogy az elromlott hidmérleget a legrövidebb idő alatt kijavíttatja.

— **A város pere a színigazgatóval.** Heltai Jenő a Csokonai-színház volt igazgatója és a város között a szerződésben megállapított bérösszeg meg nem fizetése miatt tudvalevőleg per ingult meg, melyet kedden és szerdán tárgyalt a debreceni kir. járásbírószág. A várost dr. Miszti Károly alügyész képviselte, ki nek érveleseit a bíróság elfogadta s az általa tett javaslat értelmében a Heltai által biztosított letétbe helyezett 340,000 koronából a követelt és per tárgyat képező 150,000 korona bérösszeget elszámolta. Egyben Heltait az összes perköltésgekben elmarasztalta. Heltai és a város között egyébként még a színházi könyvtár miatt és más címeken is vannak követelése a városnak, melyeket egyezség útján óhajt rendezni a volt színigazgatóval.

Sopron a miénk marad, amint azt jó forrásból jelentik. Ezzel szemben állítólag súlyos természetű gazdasági természetű kötelezettség vállalását kívánják tőlünk Ausztriával szemben.

— **Előadás az új lakásrendeletéről.** Pénzügyi és közgazdasági napi kérdésekről tart előadásokat a „Nyukosz” a város közönségének. Az első előadás tárgya az „Uj lakásrendelet ismertetése” lesz vasárnap d. u. 4 óratól a városháza közgyűlési termében. Elnökség.

— **A Debreceni Kertész-egylet** választmánya f. 1921. év február hó 20-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Gazdasági Egyesület titkári hivatalában, Piac-utca 61. szám úlést tart; a választmányi tagokat ezen ülésen megjelölésre felkérem. A gyűlés tárgya: Debrecen sz. kir. várostól gyümölcsfaiskola célra kért terület ügye. Az alelnöki állás betöltése stb. Id. Kardos László elnök, Rác Lajos titkár.

— **Katonai hangverseny a Hungária kávéházban.** Pénteken este 8 órai kezdettel a katonai vonós zenekar klasszikus műsorral hangversenyt rendez. Belépődíj 10 korona. Tiszteknek 5 korona. A bevétel a zenealapra fordíttatik.

— **Rendőri hírek Sérülés:** Szabó Ferenc Kar-utca 21 szám alatt lakó 41 éves malom munkást tegnap súlyos sérüléseivel a mentők lakására szállították. — **Lopások:** Simon János Laktanya-utca 13 számú házáról ismeretlen tettesek lelopták a csatornát. — **Fenyves** Emánuel butorkereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy butorraktárát tegnap éjszaka ismeretlen egyének feltörték és onnan 10 ezer korona értékű butorát ellopták. A rendőrség mindkét lopásból kifolyólag erélyesen nyomoz.

A németek bátor elszántsága, mellyel ellenszegül a „győzők” követeléseinek, melyeknek teljesítése nemcsak megalázná, hanem teljesen tönkre is tenné, mély hatást keltett az ellenségeknél is és arra indította őket, hogy közvetlen tárgyalásba boesátkozzanak velük. — Mi se hajtsuk tulok módra bárd alá a fejünket.

— **A Szent-Erzsébet Nőegylet** f. hó 20-án, vasárnap délután tartja a negyedik Kultur Délutánját a kath. főgimnáziumban d. u. 5 órai kezdettel, a következő műsorral: „Zrinyi Miklós erkölcsstana”, szabad előadás, tartja szentgyörgyi Gyalokay Jenő ezredes. „Csillagvilágos éjszakákon”. — „Könnycs.” Végvárytól, megzenésítette Marschalkóné Galánffy Ágnes. — „Schlaflied Maskovsky. — „Nincs már nekem puskám” Thurzó Nagy László. Eneklí dr. Szűcs Gézáné, zongorán kíséri Marschalkóné. — Bizet—Hubay: „Carmen ábránd”, hegedűn játsza Lemberkovitsné Weber Margit. „A Tanu” dr. Várad Antalól. — „Tavaszi idill” Heltaitól. Szavalja Kardoss Géza. „Fantázia Impromptu.” — „Tarantella.” Schopin. Zongorán előadja dr. Besseneyné Fábry Irma. Jegyek 10 koronás árban Antallnál válthatók.

— **Értésítjük** üzletfeleinket, hogy a beszereltetett gyapju után járó szövetek s keltekek nagy választékban kaphatók és raktárunkban átvehetők. Áruforgalmi Részvénytársaság, Piac-utca 42.

A lelketlen feleség. Tegnap egy falusi szekér állt meg a kórház előtt súlyos beteggel a párnák között. A beteg Kiss György hajdubagosi gazdálkodó volt, aki évek óta súlyos tüdővészben szenved. A kocsival jött felesége is, aki azt kérte a kórház vezetőségétől, hogy férjét vegyék fel a kórházba, mint hogy otthon nem tud vele bajlódni. A kérést azonban a kórház tuizsufaltsága miatt nem teljesíthették, mire Kissné, — se szó se beszéd — egyszerűen kipakolta férjét a szekérből s letette a kórház kapujába. A kórház kapusa erre a rendőrségre telefonált, honnan kimentek a helyszíni és a tudóbajos férfit beszállították a rendőrség épületébe, hogy onnan kényszer utlevéllel visszavigyék Hajdubagosra, a feleségéhez.

Iparosok figyelmébe! Békés Emil szesznyereskedőnél (Vörösmarty-utca) 26 hl. denaturált szesz van biztosítva ipari célokra. A szeszutalványokat nem a szakosztályelnökök, hanem az ipartestület hivatala adja ki a hivatalos órák alatt, d. e. 8—1 óráig. A szesz ára literenként 34 korona üveg nélkül. A kiutalt szeszt legkésőbb február hó 28-ig át kell venni. Varga Lajos, elnök.

A „Debreczeni Vonósnyégyes Társaság” március 5-iki Beethoven kamarazeneestélyén Baranyi János európai hírű zongoraművész vendégszerepel. Műsoron Beethoven Es dur zongoranégyese, B-dur zongerahármasa, D-dur vonóshármasa, a csodaszép Serenade. Jegyek GÁRDOS könyvkereskedésében.

A „Debreczeni Vonósnyégyes Társaság” általános óhajra újabb bérletet nyit márc. 8-án (Baranyi János) márc. 19-én (Füredi Samu), április 9-én (Füredi Sándor) tartandó hangversenyekre. Bérlet és napijegyek GÁRDOS-nál válthatók.

Gazdászok figyelmébe! Rengeteg gazdasági szakkönyv érkezett Kassáról Gárdos könyvesboltjába.

Haller a jóvátételi bizottságról
Nagy határigazítások várhatók

Zalaegerszeg, febr. 17. (N. St. tel. jét.) Ma bucsuztatták Eitner Zsigmondot, Zalamegye volt főispánját, amikor is lelkes tüntetés volt a keresztyén és nemzeti eszme mellett. Fel szólalt Haller István volt miniszter is, aki a jóvátételi bizottság működéséről nyilatkozott. Az antant jóvátételi bizottsága sokkal nagyobb felhatalmazással jön hozzánk mint a többi országokba küldött jóvátételi bizottságok. A bizottságnak módjában lesz nagyobb határkiigazításokat elrendelni és a nálunk csinált hadikárok (oláh megszállás) tekintetében a döntő szót kimondani. Az a hír, mintha a jóvátételi bizottságnak módjában lenne helypolitikánk irányát módosítani, vagy szabályozni, nem felel meg a valóságnak. Ilyen a múltban előfordult (Clark) de bebizonyult, hogy ebben az irányban az antant semmit sem tehet s ma sokkal kevésbé tűrnék belügyeinkbe való beavatkozást, mint akkor.

A jóvátételi bizottság összeállításától függ hogy vajjon ránk nézve kedvezően döntenek-e. Néhány itt járt antant politikust sikerült igazunknak megnyerni, s hiszem, hogy ezek közül nem egy tagja lesz a jóvátételi bizottságnak.

SZÍNHÁZ.

A Nőegylet klasszikus délutánja. Csütörtökön délután a város református közönsége szívből megtöltötte a Csokonai-színház nézőterét. A jótékony Nőegylet rendezte feltétlenül magas és művészi színvonalon álló klasszikus délutánját, mely a siker legteljesebb jegyében zajlott le. A délutánt egy csodás előkép vezette be, mely a Lorántffy Zsuzsanna körül csoportosult nemes asszonyok, urak, lányok, diákok együttesét ábrázolta, akikhez Lorántffy Zsuzsanna szaván pompásan szólott *Koncz Aurélné*. Ezután színre került *Molierenek* „A kényeskedők” című pompás vígjátéka, melyet csupa műkedvelők játszottak művészi ihlettel, izlésesen és ügyesen.

Különösen dr. Tóth Gyuláné, *Saltharér* Erzsike, dr. Tóth Gyula és *Szabó* Gyula tünnek ki, alakításukon mindvégig jól mulatott a közönség. Ezután *Shakepeare* Coriolanusából és „Julius Caesárja”-ból mutattak be részleteket. Különösen *G. armathy* Miklós, *S. ücs* Margit, Nagy Sándor, *Berez* Károly, *Pelesky* Sándor és dr. *Bötykös* Bélát kell mindegyik szereplő felé

helyezni, akik feltétlenül rutinos játékokat vittek a színpadra. Általában a délután pompásan sikerült, mi által a jótékony nőegylet eddigi szép munkája gazdagabb lett egy pompás délutánal. A délutánt pénteken a nagy érdeklődésre való tekintettel meg fogják ismételni.

Színházak és mozgószínházak közleményei:
Pénteken B) bérletben: Elnémult barabok. Színjáték 4 felv.
Szombaton C) bérletben: Hermelines nő.

Operett 3 felv.
Vasárnap d. u. mérsékelt helyárrakkal: Az elvált asszony. Operett 3 felv.

Bórhárisnya Cooper világhírű indián történetét 6 felvonásban mutatja be ma az Arany Bika mozi. Jegyelővétel.

Dráma az Alhambrában kalandtörténet 6 felvonásban Star film Nick Winter és Matyasovszky Ilona főszereplésével az Apollóban. Jegyelővétel.

„Ó” mint moziigazgató — „Ó” mint tengerész, két kitaláló amerikai burleszk vígjáték minden előadásán az Apollóban.

Szicíliai kastély (olasz vérbosszu) dráma négy felvonásban. Bemutatja az Uránia. Jegyelővétel.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz **Simon György** DEBRECZEN, Kossuth-u. 4.

A tőzsde.

Budapest, febr. 17. Értékpapírpiac: Értékpapírforgalom a minimális volt, eladó és vevő nem vásárolt, amit a kontremín arra használt fel, hogy az árakat lenyomja.

Valutapiac: Lányha, üzletellen. Napoleon 16-16, dollár 494-501, márká 893-96, frank 36-37 fél, lei 707-05, szokol 664-66.

Követeljemindenütt
GERŐ GÉZÉ CZÍPÓ-GAF készítményeit védjeggyel
Ha nem kapna kereskedőjénél, úgy forduljon közvetlenül
Gerő Adolf Fia cég-Budapest, hez, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
Czipőüzem: Budapest, I. Bercsényi-u. 10
Nagybani osztály: Budapest, V., Akadémia-utca 6.

Faarverés

Ma pénteken d. u. 4 órakor az epreskerti faraktárban (Colónia mellett) forgács vaggontételekben, ölfakarók nyilvános árverésen árverésen eladatnak.

Erdőhivatal.

Tüzifa
akác és tölgy hasábra ülenként, akác és tölgyfa felaprítva mm.-ként tuskófa felaprítva házhoz szállítva megrendelhető
„Turul”
fahérmelő és értékesítő vállalatnál.
Iroda: Szent Anna-utca 29.
Telefon 178. sz. Telep: Újvárosi-u. 5-c

Felhívás

Felhívom a hentes mester urakat, hogy szombaton délután 5 órakor az ipartestület helyiségében tartandó szakosztályi ülésen saját érdekében okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Tárty: Egyetemes intézkedés adóügyekben, szalmakezelés rendezése, több fontos iparügyek elintézése.

Szűcs Béla.

SPORT.

Birkózás. A kerületi szövetség február 27-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel meghívási birkózó versenyt rendez 5 súlycsoportban. Díjazás: Minden súlycsoport első helyezetteje kézzüst, második nagy-bronz, harmadik kisbronzérmes nyer Nevezési díj 5 korona. Nevezések Paulovich Pál kerületi előadó címére: Széchenyi-utca 23. I. em. Küldendők. Határidő február 23. este 8 óra, ez időn tül nevezések figyelembe nem vétetnek. Bacsó Pál, kerületi elnök. Paulovich Pál, kerületi előadó.

Meghívó

a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó Vállalat Részvénytársaság 1921. évi február hó 27. napján délelőtt 11 órakor Debreczenben, a Debreczeni Kereskedő Társulat dísztermében (Piac-u. 8. sz. I. em.) tartandó

II. évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és 1920. évi mérleg megállapítása, a tiszta nyereség felosztása és felmentvény iránti határozathozatal.
2. Az igazgatóság kiegészítése.
3. Felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.
4. Bíráló választmány kiegészítése.
5. Az alapszabály 20. és 23. §-ának módosítása.
6. Netaláni indítványok tárgyalása.

Debrecen, 1921 február hó 18. napján.

Az igazgatóság.

A közgyűlésen csak az a részvényes gyakorol szavazati jogot, akinek részvényei a közgyűlést megelőzően több, mint 30 nappal nevére irattak a társaság részvénykönyvében és emellett részvényeit legalább 3 nappal a közgyűlés előtt a társaság hivatalos helyiségében letéteményezte.

A felügyelő bizottság által megvizsgált 1920 évi zárszámadás a társaság helyiségében hivatalos iórák alatt megtekinthető.

Apró hirdetések.

Forgács István
művészi
Rádógos-u.

Keresztyén
családhoz egy jó leány vagy asszony, ki minden munkát vállal felvételük József kir. herceg-u. 43. Jobboldali lakás.

Koros Sándor
Névteljesen hazatértem Piac-u. 66.
Saját készített elegáns férfi ruhák kaphatók.

Aranyat
mindenféle ezüstöt, briliánsot, gyöngyöt vesz — Steiner Mihály Hatvan-u. 2 szám. I. emelet.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
P-ULÓ I.
Bathyanyi-utca 22.
Telefon 1365.

Nóváry és Altmann
szűcsök, piac 42. Pannónia épít. Barmilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Mangalica ken
fajtenyészékes eladó. — Peterfia-u. 26.

Posttöhuelladékok,
mosott rongyokat, apró vászondarabokat, ócska és új zsákvásznakat pok róc es pokrócdarabokat vasárol Liband, Péterfia utca 4.

Birkancsok
felvételnek fix fizetéssel és jutálékkal lapunk kiadóhivatalában

Köztudomásu!

hogy aranyért, briliánsért és hamis fogért a legmagasabb napi árakat fizetem

Benedikt Jenő

Óras és ékszerész
Verbőczy-u. 2. sz. Iparkamara.

Felhívás

Felhívom azokat a debreczeni pénzintézeteket, melyek annak idején Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város főispánjának hivatalánál történt magyar államadóssági kötvény jegyzések közreműködésénél vagy lebonyolításánál közreműködtek, hogy e körülményt hozzám 3 nap alatt jelentsék be.

Szomjas Gusztáv, főispán.

Petróleum

literenkint 42 koronáért kapható, valamint az összes gazdasági szükségletek és magvak

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

áruüzletében
Debreczen, Hunyadi-utca 13. szám.

1105-1921.

Hirdetmény

A városi tanács értesíti a háztulajdonosokat, hogy mindazok — kik 1918. évi háztulajdoni kompetencia fájukat e hó végéig ki nem váltják — kiváltásra vonatkozó jogosultságukat elvesztik.

Debreczen, 1921 febr. 2.

Városi tanács.